

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกุตุชุม
หมู่ที่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้: ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกุตุชุม
หมู่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร

ประเภทศูนย์เครือข่าย : ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ด้านการลดต้นทุนการผลิต/เศรษฐกิจพอเพียง
สินค้าหลัก : ข้าว

สถานที่ตั้ง : หมู่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร

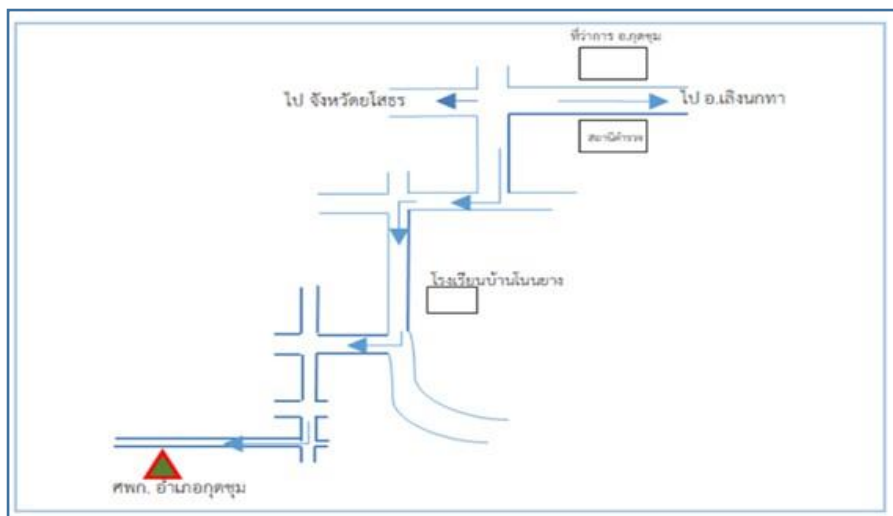
ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย : นายสุวิช ธนาคุณ

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๗๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร

เบอร์โทร : ๐๘๑ - ๕๗๙๐๒๓๗

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การผลิตข้าวอินทรีย์/การลดต้นทุนการผลิต/เศรษฐกิจพอเพียง

พิกัด : Latitude : ๑๕.๙๕๑๐๗๘ Longitude : ๑๐๔.๓๕๗๑๖๓

๑. ความเป็นมา

เดิมที ในปี ๒๕๕๖ เกษตรกรต้นแบบได้ดำเนินการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ เป็นรูปแบบเกษตรธรรมชาติ โดยได้นำแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมภายในพื้นที่แห่งนี้ อาทิเช่น กิจกรรมการปลูกข้าวอินทรีย์ กิจกรรมการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ กิจกรรมเกษตรผสมผสาน กิจกรรมการปลูกและการแปรรูปพืชสมุนไพร และการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง โดยทุกกิจกรรมเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในแปลงให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๙ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร ได้ติดตามการดำเนินงาน และประเมินศักยภาพของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกุตุชุม จึงได้พิจารณาคัดเลือกศูนย์เรียนรู้ประจำอำเภอแห่งนี้ขึ้น ที่มีความเหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตร โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (single command) ซึ่งก็คือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกุตุชุมในปัจจุบัน ตั้งอยู่เลขที่ ๗๒ บ้านกุดหิน หมู่ที่ ๔ ตำบลกำแมต อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร

ส่วนที่ ๑
 เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก.หลัก

๑.๑ เกษตรกรต้นแบบ

นายสุวิช ธนาคุณ เกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) อายุ ๗๒ ปี ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้รอบด้าน โดยเฉพาะด้านการเกษตร ปัจจุบันประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว และทำการเกษตรแบบอินทรีย์ควบคู่กันไป โดยทำการเกษตรในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯแห่งนี้ จำนวน ๑๒ ไร่ โดยแบ่งเป็นการปลูกข้าวขาวดอกมะลิอินทรีย์ ๖ ไร่ ปลูกข้าวเหนียว กข.๖ ๖ ไร่ การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ การปลูกพืชผสมผสาน การปลูกพืชสมุนไพร การเลี้ยงปลาอินทรีย์ และสร้างโรงเรือนแปรรูปผลผลิตพืชอินทรีย์ โดยมีเหตุจูงใจในการผลิตข้าวอินทรีย์เนื่องจากตระหนักถึงปัญหาการใช้สารเคมีในปัจจุบัน กล่าวคือการใช้สารเคมีก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งที่ใช้สารเคมี ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระยะยาว จึงได้ทดสอบการผลิตข้าวอินทรีย์ด้วยตนเอง จนในปัจจุบันสามารถผลิตข้าวอินทรีย์ ได้ ๔๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ และในอนาคตตั้งเป้าหมายไว้ ๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะเดียวกันนอกจากจะผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวอินทรีย์แล้ว เกษตรกรต้นแบบยังทดสอบการตลาดการผลิตข้าวด้วยการปักดำนาด้วยกล้าเพียงต้นเดียว การทำนาหยอด และเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง ทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ รวมทั้งประหยัดค่าเมล็ดพันธุ์ และผลผลิตข้าวอินทรีย์ที่เก็บได้ในแปลง เกษตรกรต้นแบบได้แปรรูปเป็นข้าวขัดสีอัดสุญญากาศ สำหรับส่งจำหน่ายให้กับลูกค้าทั่วไป โรงพยาบาลกุตุ้ม โรงพยาบาลทรายมูล จังหวัดยโสธร บริษัท บิ๊กแคท มาร์ท จำกัดและ บริษัท เจียแม็ง จำกัด

นอกจากนี้เกษตรกรต้นแบบยังได้ศึกษาเทคนิคและวิธีการต่างๆที่เกี่ยวกับการเกษตรเพื่อนำมาปรับใช้ภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแห่งนี้ ปัจจุบันศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกุตุ้ม มีผู้เข้ามาศึกษาดูงาน ตลอดจนใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรม และเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งกำลังเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และได้รับการยอมรับด้านการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวจากเกษตรกร และผู้ที่เข้ามาศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตร

๑.๒ แปลงเรียนรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูทอก มีแปลงเรียนรู้ที่มีชีวิตให้ผู้ที่มีความสนใจสามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ตลอดทั้งปี โดยเรียกได้ว่าครอบคลุมทุกกิจกรรมการเกษตร โดยเฉพาะด้านการผลิตและการแปรรูปข้าวอินทรีย์

๑.๓ หลักสูตรการเรียนรู้

กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้โดยการนำปัญหาด้านการผลิตข้าวมาวิเคราะห์ พบว่าในพื้นที่ตำบลก้าแมต ส่วนใหญ่ปลูกข้าวร้อยละ ๙๐ และพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม (Zoning) กับการปลูกข้าว (S๑) ร้อยละ ๙๖.๘๒ โดยปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้จำหน่าย รวมทั้งเพื่อการบริโภค แต่ประสบปัญหาการผลิต ๒ ประการคือ ประการแรกผลผลิตข้าวที่ผลิตได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และประการที่ ๒ ต้นทุนการผลิตข้าวสูง ดังนั้นจึงได้กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ที่ศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ประสบความสำเร็จ และมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ ใน ๒ หลักสูตร ดังนี้

๑. หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑.๔ ฐานเรียนรู้

ประกอบด้วย ๕ ฐานการเรียนรู้ ซึ่งมีแปลงตัวอย่าง และมีพื้นที่ให้ศึกษาดูงานได้ตลอด
ดังนี้

ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตข้าวอินทรีย์

ดำเนินการผลิตข้าวหอมมะอินทรีย์ในพื้นที่ ๖ ไร่ โดยเริ่มตั้งแต่การไถกลบตอซัง หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวอินทรีย์แล้ว หลังจากนั้นดำเนินการหว่านเมล็ดปอเทืองแล้วไถกลบสำหรับการผลิตพืชในแปลงนา จากนั้นระหว่างข้าวกำลังเจริญเติบโต กำจัดวัชพืชด้วยการถอนไปทิ้งนอกแปลง ใส่ปุ๋ยหมักและน้ำหมักสรรพสิ่งที่ผลิตขึ้นเองเพื่อบำรุงต้นข้าวให้มีความอุดมสมบูรณ์ ตามวิถีเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ยังป้องกันแมลงศัตรูข้าวด้วยการปลูกพืชกั้นชนหรือพืชขับไล่แมลงในคันนา ได้แก่ ดาวเรือง เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวก็ใช้วิธีการเกี่ยวด้วยคนแทนการใช้เครื่องจักรกล จึงทำให้มั่นใจได้ว่าผลผลิตที่ได้เป็นข้าวอินทรีย์อย่างแท้จริง

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การปรับปรุงบำรุงดิน

การปรับปรุงบำรุงดิน เป็นหัวใจหลักของการทำเกษตร ซึ่งมีวิธีการทำได้หลายวิธี ดังนี้ ใช้ปุ๋ยคอก คือ การใช้มูลสัตว์ต่างๆ ใช้เศษซากพืช เช่น ฟาง แกลบฯ ใช้ปุ๋ยหมัก คือ การนำเอาเศษซากพืชที่เหลือจากการเพาะปลูก เช่น ฟางข้าว ซังข้าวโพด ต้นกล้วยต่างๆ ผักตบชวา ตลอดจนขุยขี้มูลฝอย มาหมักจนเน่าเปื่อยแล้วนำไปใช้ในไร่นาหรือสวน ใช้ปุ๋ยพืชสด คือ การไถกลบส่วนต่างๆของพืชที่ยังสดอยู่ลงในดิน เพื่อให้เน่าเปื่อยเป็นปุ๋ย ส่วนใหญ่จะใช้พืชตระกูลถั่ว เพราะให้ธาตุไนโตรเจนสูง และย่อยสลายง่าย โดยเฉพาะในระยะออกดอก อาจปลูกแล้วไถกลบในช่วงที่ออกดอกหรือปลูกแล้วตัดส่วนเหนือดินไปไถกลบลงในดินโดยพืชที่นิยมใช้เป็นปุ๋ยพืชสด ได้แก่ ปอเทือง ถั่วเขียว ถั่วพรี ถั่วพุ่ม และแห่นแดง สำหรับศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ ใช้วิธีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและน้ำหมัก ปุ๋ยพืชสด และการปลูกพืชหมุนเวียน

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าวอินทรีย์

สำหรับฐานเรียนรู้ประจำศูนย์ฐานนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามาศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าของข้าว เพิ่มช่องทางการจำหน่ายของข้าวแปรรูปอินทรีย์ และทำให้มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวเป็นสินค้าที่มีศักยภาพ สามารถส่งเสริมให้สินค้ามรการขยายตัวทางการตลาดได้อีกหลายด้าน ซึ่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ในฐานเรียนรู้คือ ข้าวอินทรีย์ที่ผลิตขึ้นในกลุ่ม

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ป้อนเม็ด

สำหรับฐานเรียนรู้ประจำศูนย์ฐานนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามาศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตปุ๋ย/น้ำหมักอินทรีย์ และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบอินทรีย์อย่างง่าย สำหรับใช้เองภายในแปลงของตน ซึ่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำปุ๋ยเป็นวัตถุดิบที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ถือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ศูนย์เรียนรู้ให้ความสำคัญในการตั้งใจถ่ายทอดอีกฐานหนึ่ง

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นฐานที่จัดทำขึ้นตามศักยภาพพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้อีกฐานหนึ่ง ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ามาศึกษาดูงานได้เห็นถึงความสำคัญของการทำการเกษตรแบบพอเพียง เช่น การเลี้ยงไก่อินทรีย์ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน และการปลูกผักอินทรีย์ สำหรับบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไป โดยมีการคิดค้นสูตรอาหารสัตว์อินทรีย์ขึ้นเอง สำหรับใช้เลี้ยงไก่อินทรีย์ ซึ่งปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๒

การดำเนินงานของ ศพก.

๒. วิธีการดำเนินงาน

๒.๑ การวิเคราะห์ศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูทอก
รายละเอียดดังนี้

จากการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้ อำเภอภูทอก มาสู่ปัจจุบัน ศักยภาพของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูทอก จังหวัดยโสธร มีการพัฒนาความพร้อมด้านการให้บริการ แพลงเรียนรู้ และฐานเรียนรู้ขั้นโดยลำดับ ประกอบกับเกษตรกรต้นแบบที่เป็นบุคคลหัวใจสู้ ค้นหาวิทยาการและเทคโนโลยีด้านการเกษตรแบบใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ในศูนย์เรียนรู้ฯ ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ถือเป็น การเริ่มต้นให้บริการด้านการเกษตรอย่างเป็นทางการ และได้รับผลการประเมินจากคณะกรรมการ Single Command ระดับจังหวัดยโสธร จัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือเป็น การเริ่มต้นที่ดี

ศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูทอก มีคุณลักษณะเด่น ดังนี้

๑. เกษตรกรต้นแบบมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตข้าวอินทรีย์ได้เป็นอย่างดี

๒. โดยสภาพพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้ฯ จำนวน ๑๒ ไร่ ถือว่ามีโอกาสในการพัฒนากิจกรรมการเกษตรให้มีความหลากหลายได้มากกว่าเดิม

๓. มีความพร้อมในรับซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์ และพืชผักอินทรีย์ของสมาชิกและเครือข่าย เพื่อนำมาแปรรูปส่งจำหน่ายเป็นผลผลิตอินทรีย์ต่อไป

๔. ยินดีให้ความร่วมมือกับชุมชนในการสร้างเครือข่ายการผลิตพืชอินทรีย์ และให้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ ในการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมได้

๒.๒ จัดทำแนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูทอก จังหวัดยโสธร รายละเอียดดังนี้

จากการวิเคราะห์ศักยภาพ (๓.๑) คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูทอก และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จึงได้ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตข้าว พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ตำบลกำเม็ด ส่วนใหญ่ปลูกข้าวร้อยละ ๘๐ และพื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม (Zoning) กับการปลูกข้าว (S๑) ร้อยละ ๙๖.๘๒ โดยปลูกข้าวเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ไว้จำหน่าย รวมทั้งเพื่อการบริโภค แต่ประสบปัญหาการผลิต ดังนี้

๑. ผลผลิตข้าวที่ผลิตได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒. ต้นทุนการผลิตข้าวสูง ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมยากสำหรับ

เกษตรกร

แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งในปัจจุบันพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ย ไร่ละ ๔,๕๕๒ บาท ดังนั้นจึงมีเป้าหมายในการพัฒนาปรับลดต้นทุนการผลิตข้าวลง ๔๕๐ - ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จากผลผลิตเฉลี่ยรวมของจังหวัดยโสธร ๔๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งปัจจุบันสามารถเพิ่มผลผลิตได้ถึง ๔๗๐ กิโลกรัม/ไร่ ในรูปแบบการผลิตข้าวอินทรีย์

๒.๓ การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ระดับอำเภอ กุดชุม การบริหารจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

๑. การแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอ กุดชุม จังหวัดยโสธร

สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอ กุดชุม จังหวัดยโสธร นั้น เพื่อให้การดำเนินงานสามารถกระจายสู่ศูนย์เครือข่ายได้อย่างทั่วถึง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการให้มีผู้แทนแต่ละตำบลที่เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ของทุกตำบล ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิภายในพื้นที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้ฯ เพื่อให้สะดวกต่อการขับเคลื่อนงานและประสานงาน ซึ่งประกอบด้วย

๑ นายสุวิช ธนาคุณ	เกษตรกรต้นแบบ	ประธานกรรมการ
๒ นางธนาวดี ศรีมันตะ	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลนาโสี	กรรมการ
๓ นายออบ น้อยพิมาย	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลห้วยแก้ง	กรรมการ
๔ นางมัสนา ไชยมี	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลโนนเปือย	กรรมการ
๕ นายบุญโฮม นนทะ	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลหนองแหน	กรรมการ
๖ นางอ่อนตา สว่างวงศ์	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลโพนงาม	กรรมการ
๗ นางเทียมจันทร์ เข้มทอง	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลกำแมด	กรรมการ
๘ นางจันรา บุญปก	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลค่าน้ำสร้าง	กรรมการ
๙ นายพิกุล ทองน้อย	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลกุดชุม	กรรมการ
๑๐ นายสมพิศ ซอกกลม	เกษตรกรผู้นำ/อกม. ตำบลหนองหมี	กรรมการ
๑๑ นายบุญเพ็ง ชื่นชม	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย	กรรมการ
	ด้านการจัดการศัตรูพืชชุมชน	
๑๒ นายสุรียา หงษ์ลอยวงศ์	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย	กรรมการ
	ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่	
๑๓ นายบุญเพ็ง ผลดา	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย	กรรมการ
	ด้านการจัดการดินปุ๋ยชุมชน	
๑๔ นายคำผอง สุวรรณเพชร	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย	กรรมการ
	ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	

๑๕	นางประไพ ชื่นตา	เกษตรกรต้นแบบศูนย์เครือข่าย ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	กรรมการ
๑๖	นายมัน สามสี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเกษตรอินทรีย์	กรรมการ
๑๗	นายขวัญชัย ป้องสีดา	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาปศุสัตว์	กรรมการ
๑๘	นายเริ่ม ชูรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเศรษฐกิจพอเพียง	กรรมการ
๑๙	นายพิสัย กาละจักร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเกษตรและสหกรณ์ สาขาเกษตรอินทรีย์	กรรมการ
๒๐	นางสงกรานต์ ชายทวีป	ผู้แทน ศบกต. ตำบลหนองหมี	กรรมการ
๒๑	นางอุไร โมรา	สำนักงานเกษตรอำเภอกุศุม	ผู้ประสานงาน

๒. บทบาทหน้าที่คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(ศพก.)

เรียนรู้อื่นๆ

- ประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน และแนวทางในการพัฒนาศูนย์

- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้แก่เครือข่าย สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
- ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เครือข่าย สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
- ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเครือข่ายสมาชิกโดยตรง

- ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ
- เป็นผู้ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา เข้ามาศึกษา ตลอดจนทำงานวิจัยภายในศูนย์เรียนรู้ฯ

๓. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

- ทำหน้าที่ประสานงาน และบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเครือข่าย เช่น การฝึกอบรมเกษตรกรผู้นำ หรือการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) และบริการการเกษตรเพื่อเริ่มต้นฤดูการผลิตใหม่ มีหน้าที่ประสานงานคณะวิทยากร Single Command ระดับจังหวัดที่จะร่วมบูรณาการถ่ายทอดความรู้ตามบทบาท และภารกิจของหน่วยงาน

- ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- จัดทำรายงานแผนการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. เกษตรกรต้นแบบและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร มีนายสุวิช ธนาคุณ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้ฯ มีบทบาทในการเป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้ฯ และมีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตร เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าวให้แก่เกษตรกรในชุมชน ผู้ที่มาศึกษาดูงาน และผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในวาระต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นเทคโนโลยีหรือองค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบที่ปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้

๒.๔ กำหนดแผนในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เครือข่าย สมาชิก และเกษตรกรทั่วไป
รายละเอียดดังนี้

แผนการถ่ายทอดความรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอ กุตุชุม จังหวัดยโสธร กำหนดไว้ ๒ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ ภายใต้กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรผู้นำ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามแผนเรียนรู้ เป้าหมายเกษตรกร ๓๐ คน ซึ่งเกษตรกรเป้าหมายต้องเข้ารับการอบรม ๒ ครั้ง และศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง โดยอบรม

- ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕
- ครั้งที่ ๒ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๖
- ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ภายใต้กิจกรรมสนับสนุนการให้บริการของศูนย์เรียนรู้ฯ การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field day) และบริการการเกษตรเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๖๖ ซึ่งจัดกิจกรรมในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖ มีเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม ๖๐ คน

๒.๕ ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ฯ อำเภอกุตุชุม รายละเอียดดังนี้

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ดำเนินการประสานงาน ดังนี้

๑. ประชุมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ จำนวน ๔ ครั้ง เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ฯ ร่วมกัน

๒. ประชุมชี้แจงแผนการขับเคลื่อนงานศูนย์เรียนรู้ฯ ในที่ประชุมระดับอำเภอ เพื่อทำความเข้าใจและหารือกับหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๓. ประสานงานกับหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการขับเคลื่อนงานศูนย์เรียนรู้ฯ

๔. การติดต่อประสานงานขอความมือจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานต่างๆ เพื่อบูรณาการ โดยทำหนังสือทางราชการ ติดต่อสื่อสารผ่านการใช้โทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ หอกระจายข่าว และติดต่อสื่อสารผ่าน Social media (Line, Email, Facebook)

๒.๖ การให้บริการ/กิจกรรม รายละเอียดดังนี้

๑. ให้บริการเป็นวิทยากรอบรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี และเอกสารทางวิชาการแก่ผู้มาศึกษาดูงาน

๒. การอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ และการประสานงานกับหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการ

๓. การเผยแพร่เทคโนโลยีของศูนย์เรียนรู้ฯ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

ส่วนที่ ๓

ผลลัพธ์

๓. ความสำเร็จของการดำเนินงาน ศพก.

๓.๑ การผลิตข้าวอินทรีย์

๑) ด้านการลดต้นทุน

- การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- การปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปุ๋ยพืชปุ๋ยสด ไถกลบตอซังข้าว รมรงค์ลดการเผาฟาง
- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก
- การใช้และผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา
- การตรวจวิเคราะห์ดิน
- การจัดทำแปลงเรียนรู้การไถกลบตอซังข้าว การจัดทำแปลงพยากรณ์ศัตรูข้าว

๒) ด้านการเพิ่มผลผลิต

- การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี
- การปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปุ๋ยพืชปุ๋ยสด ไถกลบตอซังข้าว รมรงค์ลดการเผาฟาง
- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก

๓.๒ ผลិតภัณฑ์/แปรรูปข้าว

- ข้าวหอมมะลิอินทรีย์ /ข้าวกล้องมะลิอินทรีย์ - ข้าวยาคุ
- ข้าวกล้องหอมนิลอินทรีย์/ข้าวหอมนิลอินทรีย์ - ข้าวไรซ์เบอร์รี่
- ข้าวกล้องมะลิแดง/ข้าวมะลิแดง - ขนมนางเล็ด
- น้ำข้าวกล้องงอก

๓.๓ การพัฒนาคุณภาพ

- กลุ่มมีการอบรมกระบวนการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้แก่สมาชิก โดยมีหลักสูตร ดังนี้
- อบรมหลักสูตรการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน
 - อบรมหลักสูตรการใช้และผลิตชีวภัณฑ์ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
 - อบรมผู้ตรวจระบบควบคุมภายใน (ICS) ของกลุ่ม
 - อบรมหลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและการจัดการศัตรูพืช
 - การตรวจรับรองมาตรฐานอินทรีย์
 - มาตรฐานการผลิตข้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ มกท. , EU และ CANNADA

๓.๔ เป้าหมายการตลาด

กลุ่มมีผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพภายใต้ชื่อ “ขวัญไธสง” มีตลาดจำหน่ายทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด

๑) กลุ่มมีผลิตภัณฑ์จำหน่ายที่ทำการกลุ่มโดยตรง/ลูกค้ามาซื้อที่กลุ่ม ทั้งข้าวเปลือกอินทรีย์และข้าวอินทรีย์แปรรูป ดังนี้ โรงพยาบาลกุดชุม โรงพยาบาลทรายมูล บริษัท บิ๊กแคท มาร์ท จำกัด และบริษัท เจียเม้ง จำกัด

๒) การออกร้านจำหน่ายสินค้าในงานแสดงสินค้าต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานส่วนราชการ

๓) จำหน่ายทางสื่อออนไลน์ เช่น Line, Facebook และ fanpage

๔) โรงสี/สถานประกอบการค้าข้าว/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

ส่วนที่ ๔ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้

๔.๑ การปรับใช้นวัตกรรม

กลุ่มได้ส่งเสริมและให้คำปรึกษาแนะนำสมาชิกในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ โดยได้รับความร่วมมือจากวิทยากรถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานราชการ ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลเกษตรทดแทนแรงงาน เช่น รถไถแทรกเตอร์ เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เครื่องเกี่ยวข้าว การตรวจวิเคราะห์ดิน การตัดใบข้าวกำจัดวัชพืช น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

๔.๒ เกษตรกรรมแม่นยำสูง

สมาชิกได้รับการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสม ลดต้นทุนการผลิต

๔.๓ เกษตรกรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม การใช้เครื่องจักรกลสมัยใหม่ในการพัฒนาการผลิต

สมาชิกใช้เครื่องหยอด เครื่องเกี่ยววนวดข้าว เครื่องตัดใบข้าว รถแทรกเตอร์ เครื่องพ่นน้ำหมัก เครื่องยิงสี และโรงอบข้าว เป็นต้น

๔.๔ สร้างสินค้าที่เป็นนวัตกรรมเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าวัตถุดิบไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม

กลุ่มได้รับความรู้และการพัฒนากระบวนการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น ขนมนางเล็ด และ น้ำข้าวกล้องงอก

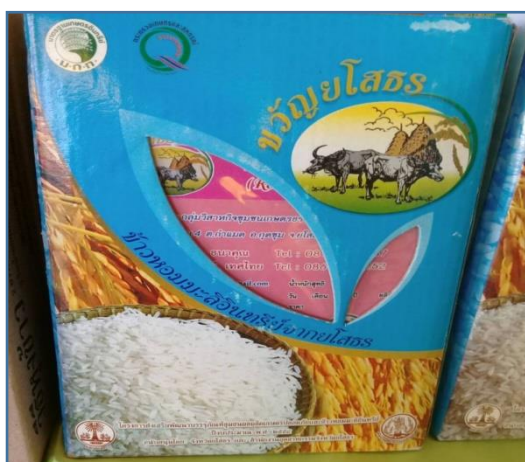

๔.๕ การเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการค้าผ่านระบบ e-commerce

กลุ่มได้สร้าง Page Facebook: วิสาหกิจชุมชนเกษตรธรรมชาติอินทรีย์หนองยอ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

๔.๖ สร้างแบรนด์ของตนเอง ชื่อ “ขวัญโสธร”

ส่วนที่ ๕ การสร้างภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน

๕.๑ เชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายด้านต่างๆ

การสื่อสารกันภายในกลุ่มและเครือข่าย โดยกลุ่มและสมาชิกมีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การนัดหมาย ประสาน การประชุม อบรม ประชาสัมพันธ์ข่าวอื่นๆ เช่น บอกรับ โทรศัพทและประกาศ ผ่านหอกระจายข่าว ส่วนการสื่อสารกับบุคคลภายนอกชุมชนจะมีการประสานงาน การประชุม อบรม พุดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเครือข่ายภายนอก โดยใช้วิธีส่งหนังสือ โทรศัพท ซึ่งกลุ่มมีช่องทางการติดต่อทั้งทางโทรศัพทมือถือ กลุ่มไลน์ และเฟสบุค ดังนี้

๑ ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกุดชุมหึงจังหวัดยโสธร ที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย ๑๒ เครือข่าย รายละเอียดดังนี้

- ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) / (ศูนย์หลัก) บ.หนองแหน ม.๑ ต.หนองแหน
- ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) / (ศูนย์หลัก) บ.ห้วยจิว ม.๑๔ ต.กำแมด
- ฟาร์มชุมชนสวนตาผอง บ.สุขเกษม ม. ๙ ต.โนนเปือย
- กลุ่มเกษตรกรกรทำนาอินทรีย์นาไ้ บ.โสกชุมปูน ม.๒ ต.นาไ้
- ฟาร์มโคขุน บ.หนองแหน ม.๗ ต.หนองแหน
- สวนมิตรภาพ บ.คำหนองยาง ม.๑ ต.คำน้ำสร้าง
- ศูนย์ข้าวชุมชน บ.คำกลาง ม.๑๓ ต.กุดชุม
- แดงโมอินทรีย์ บ.ห้วยแก้ง ม.๑๓ ต.ห้วยแก้ง
- กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านสองคร ม.๕ ต.กุดชุม
- เกษตรทฤษฎีใหม่ บ.ภูถ้ำพระ ม.๕ ต.คำน้ำสร้าง
- ศูนย์เรียนรู้ฟาร์มโคขุนตำบลกุดชุม ม. ๘ ต. กุดชุม
- ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรทฤษฎีใหม่ ม. ๑๗ ต. กำแมด

๒ เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถียโสธร รวม ๑๐ กลุ่ม

- กลุ่มเกษตรกรทำนานาไ้ อำเภอกุดชุม
- กลุ่มเกษตรกรทำนาปากเรือ อำเภอมหาชนะชัย
- กลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรม อำเภอบำเหน็จ
- กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืนน้ำอ้อม อำเภอกุดชุม
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมธรรมชาติหนองยอ อำเภอกุดชุม
- สหกรณ์เกษตรกรอินทรีย์เลิงนกา-ไทยเจริญ จำกัด อำเภอลำดวน
- สหกรณ์เกษตรกรอินทรีย์แพนรัก จำกัด อำเภอมืองยโสธร
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรมจังหวัดยโสธร อำเภอบำเหน็จ
- กลุ่มโครงการ ธ.ก.ส. ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ ยโสธร อำเภอบำเหน็จ
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่

๓ หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มได้รับการสนับสนุนกิจกรรมและการดำเนินงานต่างๆ จากหน่วยงานของภาครัฐ ประกอบด้วย

๑) หน่วยงานภาครัฐภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ๑.๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ให้คำปรึกษาแนะนำ ถ่ายทอดความรู้
- ๑.๒) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ถ่ายทอดความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- ๑.๓) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด / น้ำหมักชีวภาพ / สารเร่ง พด.
- ๑.๔) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด อบรมให้ความรู้ด้านการตลาด สินเชื่อรวบรวมข้าว
- ๑.๕) ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว
- ๑.๖) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด ถ่ายทอดความรู้ บัญชีต้นทุนอาชีพ แนะนำการทำบัญชี
- ๑.๗) สำนักงานประมงจังหวัด สนับสนุนพันธุ์ปลาและการเลี้ยงปลาในนาข้าว
- ๑.๘) สำนักงานปศุสัตว์ สนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่อินทรีย์ ถ่ายทอดความรู้
- ๑.๙) โครงการชลประทานจังหวัด ดูแลระบบน้ำชลประทาน
- ๑.๑๐) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ คำปรึกษาแนะนำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๕.๒ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภออุดุม รายละเอียดดังนี้

๑. จัดทำเอกสารแผ่นพับ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านศูนย์เครือข่าย ทั้ง ๑๒ เครือข่าย
๓. ประชาสัมพันธ์ด้วยหอกระจายข่าว โดยขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน
๔. แจ้งข่าวทางเสียงตามสาย และสถานีวิทยุ
๕. จัดทำหนังสือราชการเพื่อประชาสัมพันธ์
๖. การใช้โทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่
๗. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Social media (Line, Email, Facebook)
๘. ประชาสัมพันธ์ผ่าน Website สำนักงานเกษตรอำเภออุดุม

๕.๓ การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเครือข่าย และสมาชิก
รายละเอียดดังนี้

เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ต้องประเมินสถานการณ์ความรุนแรงตลอดจนสาเหตุของปัญหา จากนั้นติดต่อประสานหน่วยงานภาคีที่มีภารกิจ และบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและทันท่วงที โดยประสานงานผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ ทำหนังสือทางราชการ ติดต่อสื่อสารผ่านการใช้โทรศัพท์มือถือเคลื่อนที่ หอกระจายข่าว และติดต่อสื่อสารผ่าน Social media (Line, Email, Facebook)

๕.๔ การเปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเข้ามาทำวิจัย รายละเอียดดังนี้

การให้ความร่วมมือกับทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ในการจัดการอบรมและศึกษาดูงาน ได้แก่ การอบรมการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ การอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์ การอบรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ การอบรมเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ (ตุลาคม ๒๕๖๕ ถึง พฤษภาคม ๒๕๖๖) จากการให้ความร่วมมือในการใช้สถานที่ศูนย์เรียนรู้ฯ เป็นสถานที่อบรม ตลอดจนมีผู้เข้ามาศึกษาดูงาน และใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอภูซุ่ม จำนวน ๑๒๐ คน

ประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ฯ ต่อส่วนรวม

เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยได้เรียนรู้จากตัวอย่างจริง เป็นสิ่งที่มีชีวิต และสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองได้ โดยมีหลักสูตรการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งอำเภอภูซุ่มเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว กว่าร้อยละ ๖๐ แต่ประสบปัญหาด้านการเกษตร คือ ผลผลิตข้าวที่ผลิตได้ยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และต้นทุนการผลิตข้าวสูง ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมยากสำหรับเกษตรกร ซึ่งตรงจุดนี้เองศูนย์เรียนรู้ฯ ในพื้นที่จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งนอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องจากสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงต่างๆ ที่ร่วมบูรณาการในการแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกด้าน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะตลอดจนชุมชนมีความเข้มแข็งต่อไป

๔.๑ เป็นแปลงเรียนรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้ผู้ที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้

๔.๒ เป็นแหล่งบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเข้ามาร่วมสนับสนุนด้านความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ

๔.๓ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรอื่นๆ เช่น การแปรรูปข้าวขัดสีอัดสุญญากาศ

๔.๔ การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ละหน่วยงานที่มาร่วมบูรณาการตามภารกิจภายในศูนย์เรียนรู้ฯ รู้จักบทบาทของตนเองมากขึ้น

การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์

จากการสุ่มสำรวจพบว่า เกษตรกรร้อยละ ๙๐ นำองค์ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน และการผลิตปุ๋ยหมักไปปรับใช้ในพื้นที่ทางการเกษตรของตนเอง

ปัจจัยความสำเร็จ

แบ่งเป็น ๓ มูลเหตุที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ศูนย์เรียนรู้ฯ/เกษตรกรต้นแบบ และเครือข่าย/ เกษตรกร

เจ้าหน้าที่

๑. มีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี
๒. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้ปฏิบัติงานแต่ละหน่วยงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุตามวัตถุประสงค์
๓. การเสียสละ อุทิศตนและจิตวิญญาณในการทำงานของผู้แทนหน่วยงานภาคี ที่ร่วมกันถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร

ศูนย์เรียนรู้ฯ/เกษตรกรต้นแบบ

๑. ศูนย์เรียนรู้ฯ สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ มีแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่ตรงกับความต้องการ และตอบโจทย์ปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๒. เกษตรกรต้นแบบที่มีองค์ความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตข้าวอินทรีย์ และการลดต้นทุนการผลิตข้าวอินทรีย์ รวมทั้งมีจิตอาสา เป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ ในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกจากการที่มีผู้มาศึกษาดูงาน และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ

เครือข่าย/เกษตรกร

๑. การได้รับความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานจากศูนย์เครือข่าย และสมาชิก

๒. เกษตรกรในพื้นที่ตระหนักถึงประโยชน์ของศูนย์เรียนรู้ฯ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี